

„Застава“ издава сваки дан двапут, а недељом сваке недеље и сваког једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете сваких четрих слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ!

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Збор

орпске народне радикалне странке у Иригу.

Ириг, 24. септембра.

Баш на дан прославе „Заставе“ одржао се збор српске народне радикалне странке, јер није нам било могуће одлагати овај збор. Они људи, који су недељу дана пре радикалног збора дошли у Ириг, да вшчупају из срца народног идеје радикалне странке, требали су данас доћи, па би се уверили, како су у огромној заблуди, у огромној обмани били, па да се увере, како су огрешили душу своју. Они људи, који су хтели да разрију српску народну радикалну странку у иришком срезу, требали су данас доћи, да виде заносно одушевљење српског народа, да виде бурно клицање његово радикалним говорницима, да виде како народ српски стоји као непомицна стена као бедем уз програм српске народне радикалне странке.

На овом сјајном збору било је преко 1500 учесника.

Цео срез био је заступљен. На збор нам дођоше др. Миливој Бабић, др. Алекса Ивић из Беча и Стеван Моловић, парох, као гости.

Гедсон Вурдеља поздравља збор и предлаже за председника уваженог члана српске народне радикалне странке Младена Стојковића, трговца из Јаска. За перовође Дамјана Марковића трговца и Лазара Филиповића ратара, што збор је једногласно прихватио и проглашује их бурним поздравом. Председник у кратко, али срдечно захваљује се на указаној му почасти и изјављује да се збор конституисао. Пре свега предлаже, да се поздравља данашња четрдесетогодишњица „Заставина“, што је учињено брзојавом, пошто је ово цео збор одобрио.

Затим председник даје реч дру Младену Лисавцу, народном заступнику и савивачу овог збора, који је говорио уз бурно одобравање целог збора о политичкој ситуацији и одржању радикалне странке према њој.

После овог подељена је реч дру Миливоју Бабићу, који је говорио о начелима програма српске народне радикалне странке. Говорник је прекидан одушевљеним овацијама.

За овим узима поново реч др. Младен Лисавац, те чита сваку тачку програма и тумачи народу. Ово је чинио док није дошао до аутономног дела програма. Овај део је читао и тумачио парох Гедсон Вурдеља уз бурно повлађивање збора. Пре самога тумачења учинио је мали увод своје говору, те је споменуо и самосталце и изразио је своје мњење о њиховом походу у овај радикални срез, осуђујући их као непромишљене.

За овим говорником узео је реч умировљени парох Стеван Моловић, који је тумачио народу просветни део радикалног програма. Овај говор такође је пропраћен бурним: Жавио.

Затим узима реч одушевљени омладинца др. Алекса Ивић из Беча, те је и он пре свега у заносном говору и ватреним речима изнео пред народ значај овог збора, а затим је прешао на организацију радикалне странке у иришком котару. Говор дра Ивића прекидан је често са узвицима допадања и учинио је пријатан утисак.

Затим су на предлог председника изабрани повереници из свију места овог котара и то: Ириг: др. Младен Лисавац, Јован Грујић, Петар Бумбић Митар Милошевић, Илија Бабић, Душан Ешекићевић, Васо Дамјановић, Лазар Филиповић, Тодор Лекић, Јоца Милошевић, Кузман Колошић, Никола Добричић, Лука Босиљевић, Дамјан Марковић, Кузман Трифуновић, Аца Дамјановић, Никола Мићашевић, Јован Вујић, Дамјан Аврамовић, Јован Вукмазовић старији, Милан Мравовић, Васо Трифуновић, Ђока Босиљевић, Паја Обреновић, Јоца Марковић, Јован Чупић, Тодор Мићашевић, Стеван Гудурић старији (Ланетов), Младен Мићашевић, Митар Дундић, Захарија Милошевић, Адам Ђирић, Тоша Ђурић.

Село Бешеново: Гедсон Вурдеља парох, Љубомир Недељковић, Јован ЈС Јанковић, Јован Беловић, Паја Никшић, Душан Никшић, Ђока Агичевић, Живан Тривић, Дамјан Ђирић, Светозар Ђирић, Милорад Тривић, Сава Племаћ, Љубомир Лаћарац, Сима Николић, Тимотије Килисарић.

Јазак: Младен Стојковић, Љубомир Јоцаћ, Живан Јовановић, Дематрије Марић, Павле Аврамовић, Петар Радић, Ђока Оролицки, Паја Јанковић колар, Павле Ненадовић, Мита Николајевић.

Врдник: умировљени парох Стеван Моловић, Јоца Јовановић, Паја Сенић, Милорад Бугарски, Дамјан Стојковић.

Павловци: Лазар Малин, Светозар Стефановић, Ђара Ракић, Недељко Богичевић, Филип Стефановић, Никола Јаковљевић, Живан Суботић, Софроније Орловић, Мирко Суботић, Божа Ђаковић, Павле Богдановић, Јоца Јаковљевић, Рада Стефановић.

Село Крушедо: Љубомир Марковић, Илија Марковић Тоша Глигоријевић и Коста Богосаљевић.

Прњавор Бешеново: Крста Живковић, Жаван Живковић.

Прњавор Крушедо: Младен Јовановић, Милан Којић, Цера Којић, Никола Јовановић (Сврака), Богољуб Лукић.

Нерадин: Живко Илић,

Паја Јовановић, Стеван Ристић, Никола Костић, Јосим Костић.

Гргетег: Светозар Станировић, Милан Личинић, Радомир Пушић.

Шатринце: Младен Даматријевић, Светозар Марковић, Јован Вуковић, Сима Марковић, Никола Марковић.

Гргуревци: Паја Барако. Прњавор Јазак: Светозар Драгутиновић.

Прњавор Врдник: Ђока Добричић.

Мала Ремета: Теодор Теодоровић, Дамјан Милошевић, Мита Стојановић, Стева Ђирић, Тривун Ђирић.

Ривица: Васо Нешковић, Јоца Пузић, Јован Цвејић, Миливој Нешковић, Перко Јовичић, Стеван Аткивић, Ђока Аткивић, Стеван Ђирић и Ђока Ђирић.

На збору је Јован Јовановић из Врдника дао ову изјаву:

„Ја Јован Јовановић из села Врдника, овим изјављујем да припадам српској народној радикалној странци и да сам изабран дана 17. (30.) септембра 1906. на збору српске самосталне странке, одржаном у Иригу у извршни одбор без своје приволе. Ја и надаље остајем чланом српске народне радикалне странке“. Ову је изјаву Јован Јовановић потписао и иста је пред целим збором у Иригу прочитана, па је на основу те његове изјаве и могао бити и забран за повереника радикалне странке за село Врдник.

Четрдесетогодишњица „Заставе“.

Нашем јучерањем извештају треба да надопунимо оно, што је било на заједничком ручку.

Велика дворана беше дупком пуна, да је милина била погледати. Било је света из свију крајева, и то не само мушког но и женског света. Иако је била недеља, видесмо знатан број свештеника. Осим Срба било је и Мађара, већином Новосађана, које је предводио Арпад Бала, председник новосадске грађанске странке. Иначе је присуствовао чувени мађарски публициста и новинар, Антал Калмар из Будимпеште.

Кад је дошао ред на здравље, устао је председник српске народне радикалне странке др. Ђура Кресојевић.

Др. Ђура Кресојевић истакао је, да треба да се се тиме сени Милетићеве и спомене на Милетићевог. Износи големи заслуге Милетића на културном пољу, а у виду тих заслуга треба нарочито истаћи покретање „Заставе“. Др. Кресојевић држи, да треба да се одужимо сени Милетићевој и тиме, што треба баш на овом месту, да се изабере одбор, који ће радити на подизању спомене

Милетићева. То је наша културна дужност. (Живо одобравање). Он ће доцније предложити имена одбора, који би отпочео посао, а сада да кличемо: Слава Милетићу! Слава му!

Гости беху поустајали, а захори се из много стотина грла: Слава му! Земунско српско занатлијско певачко друштво отпочело је Милетићеву песму, али се ту сад умешали сви, мушко и женско, те отпеваше Милетићеву песму: Орао кличке.

Др. Миладин Свињарев наздравио је, у име приређивачког одбора, гостима, који су се овако лепо одазвали на овој свечаности. Истакао је, да је наше миле госте довела овамо виша цел, љубав, одушевљење па и признање према заслугама људи, који су се борили у „Застави“ за политички напредак и просвету нашег народа. Истакао је нарочито и рад радикалне странке на „Застави“. Он је уверен да сви наши гости одају признање томе раду. [Бурно одобравање] Моли да наши гости не мере наше гостољубље према скромним припремама и дочеку. Наше гостопримство се не може мерити са припремама. Ми видимо у нашим гостима људе, који осећају за народне ствари, који су се борили и бориће се.

После ове здравнице захори се многаја љета! Овде напомињемо да су после сваке здравнице наша певачка друштва наизменце отпевала по коју zgodnu песму.

Др. Бранко Илић наздравио је мађарским гостима, који су дошли да увеличају наше славе, и који су заступљени у лепом броју. Он искрено жели, да никне споразум међу народима, а посебно међу Србима и Мађарима, на коме ми искрено радимо. После српског говора здравио је, мађарски, да би га гости равумели. Пије у здравље мађарских гостију и жели да исто тако искрено раде на споразуму с нама, као што ми искрено радимо на споразуму с њима. — Сада се измешало „ељен“ са „живио“ и отпевано је многаја љета.

Др. Славко Милетић наздравио је гостима из Србије, који су овде тако многобројни. Они су најбоље данас показали, да наше прилике и наш развитак изазива њихову пажњу и интересовање. Кад је др. Славко Милетић довршио своју здравицу која је текла у назначеном правцу, корило се по дворани дуго и дуго: Живели!

Др. Жарко Миладиновић наздравио је Гиги Гершићу. Наздравио му је као ономе, који је стајао уз дра Милетића на колевци „Заставиној“. Повори како је Гига Гершић био увек у првим редовима, кад се тичало борбе за радикална начела и напредак. Због тога су га невини окивали у ланце,

ставили пред преки суд, где је мушка гледао смрти у очи За тим истиче огроман рад Гиге Гершића као књижевника на правном и историјском пољу. Кад је др. Жарко Миладиновић довршио своју здравицу равлагало се по дворани дуго и дуго: Живео Гершић!

Арпад Бала је наздравио Јашу Томића, који је проникнут тежњом да дође до спора зума између Срба и Мађара, који нам је свима тако јако потребан.

Сада је устао да се захвали Гига Гершић. Говорио је час у шали, час озбиљно Говорио је својом повнатом говорничком вештином Истакао је многи догађај из првих дана „Заставних“. Он је признао заслуге радикалне омладине, од кад је увела „Заставу“ у своје руке Он сматра и види јасно, да српска народна радикална странка заступа народ — Ми ћемо гледати, да донесемо ову здравицу Гиге Гершића у целости, јер је она врло значајна. Доцније је Гага Гершић наздравио дру Славу Милетићу као достојном сину дра Светозара Милетића. А у својој трећој здравици освртао се на говор дра Калмара и доказиваше, да свима државама на југо-истоку Европе прети иста опасност, да међу те државе опада и Угарска и подсетио је на некадањи предлог Лајоша Кошута о савезу подунавских држава. Гледаћемо да и овај говор донесемо што опширније.

Др. Јован Радивојевић Вачић подиже чашу у вис оних уредницима „Заставе“, који су присутни. То су др. Емил Гаврила и Јаша Томић. Спомиње тешкоће, којима има да се боре уредници „Заставе“. Спомиње рад Јаше Томића и истиче га као вођу радикалне странке.

Јаша Томић се захваљује на здравици. Има само да примети да радикална странка нема и не може имати вође, њу води програм ње. — Он здрави оним хиљадама „Заставних“ сарадника, чији су радови излазили у „Застави“ без потписа и имена и који су помогли да се одржи „Застава“. Кроз 40 година број таквих сарадника износи хиљаде и хиљаде. Међу њима има Срба из свију крајева. Има књижевника и научника, има свештеника и учитеља, има ратара, занатлија и трговаца. Мртвима нека је помен, а живима у здравље

Иван Ивановић здрави као некадањи сарадник „Застави“, где је он тако много научио. Спомиње Јашу Томића као учитеља свога. Црта радост, коју осећа кад та „Застава“, која је поштено радила и мушки се борила, дочека своју 40-годишњицу. Радује се, што на овој прослави види Србе из свију крајева а види и браћу Мађаре. Истиче нарочито међу њима једног од најбољих мађарских књижевника и новинара, који је имао смелости да напише и чланак „Велика Србија“ и да докаже, да велика Србија на Балкану лежи у интересу Угарске. Дигне чашу у његово здравље.

Др. Антон Калмар жали што не може да говори срп-

ски. Но он ће говорити мађарски. И сада је држао подужу значајан политички говор. Истичао је Милетићеве заслуге из 1860. тих година, кад је Милетић спречао да Срба оду у проширено државно веће у Беч. Цени Милетићеву политику, који је провидео Беч. Доказује историјом у руци, како су нам интереси заједнички. Пије у здравље мађарско српског братимства. Овај говор је изазвао бурно одушевљење код свију, који су га разумели, и ми ћемо тај говор донети опширније у „Застави“.

Јаша Мркшић здравио је у подужем говору дру Бури Красојевићу као председнику и представнику српске народне радикалне странке, који је својим мудрим, озбиљним и смишљеним радом стекао не само љубави и признања у српској народној радикалној странци, него и код свију оних, који позивају рад његов — Живео др. Красојевић! Живео Бура! хорили се дуго и дуго по дворани и свега је хитао да се кудне с њиме.

Др. Миливој Миладиновић наздравио је у подужем говору народу Босне и Херцеговине кога треба да се сетимо данас и пожелимо му боље дане. Исто се тако сетимо Срба из Старе Србије и Македоније који су у „Застави“ и народу нашем вагда налазили одбрану и најискреније саучешће.

Др. Живо Продановић здравио је српској народној радикалној странци, која је на добром путу. Али она не сме стати, мора увек напред. Мора увек и у свему бранити интерес народа, мора га заштитавати и у економским и у политичком и културном погледу. Он верује да је српска народна радикална странка кадра да напредује и испуни своју велику задаћу као права народна странка. Одушевљени и леп говор дра Продановића учинио је огроман утисак.

Још је пао предлог, да се Лајошу Мочарвићу отпоздрави његова честитка — у име Срба и Мађара који су овде испуњени — и спомене његов чланак, који је он написао приликом 40. годишњице „Заставе“. — Овај је предлог једнодушно прихваћен.

За тим је др. Бура Красојевић прочитао предлог имена одбора за подизање Милетићева споменика, што је једнодушно прихваћено. И тада се др. Красојевић топлим речима захвалио присутнима и подигао софру.

Гости се разђоше са усклицима: Живео др. Бура Красојевић. Тако се сврши овај значајан заједнички ручак на дан 40 годишњице „Заставине“ у Новоме Саду.

Суви зулум у Сарајеву.

Београдска „Пољитика“ пише: У Сарајеву се опет осетио притисак власти, јачи но икад. Земаљска влада хоће на тај начин да забашури фијаско аустријске политике због недаољска ћесаровог у Требиње. Владини шпијунци денунцирали су г. Васиља Грђића, новинара и некадашњег уредника „Српске Ријечи“, за увреду величанства? Из Сарајева нам јављају, да је 22. ов. месеца изненадно жур-

нуло у стан Грђићев шест збира: истражни судија, секретар, полицијски комесар, махалбаша, писар и подворник. Они су ушли у кућу кад у кој није била ниједна мушка глава. Пуна три сата претурали су по кући ти ћесарски жандари. Наравно да они у кући овога исправног човека нису могли ништа наћи. Снаја Грђићева, која се једина десила у кући пала је од страха у несвест.

Бугарска влада против исељавања

У последње време ухватила је већа мах емиграција Бугара у Америку, који одлазе тамо да раде надајући се великим надницама. Агенти разних друштава за прекоморску пловидбу размислили су се по Бугарској у циљу, да набавају путнике за ова друштва. То се обично врши на тај начин, што се ухвати који сиромашан сељак, па му се обећавају влатна брда ако оде у Америку. Сељак обично прода све што има, па за скупе паре узме подовну карту за Аргентину, Лос Америкос, Натост или коју другу америчку пустињу, а кад тамо дође го, гладан и без вршне паре, он не налази ни толико посла колико га може наћи и у најбрдовитијем месту. У најбољем случају налазе ти несрећници у Америци надницу од 150 денара, што им није довољно ни за најосновније потребе.

Учестане жалбе тих несрећника побудиле су бугарског министра унутрашњих дела, да нареди председницима појединих општина, да они опомињу и предупредују ову емиграцију. Ако то не помогне, министар намерава, да ово исељавање просто забрани.

Псеће месо.

Удова Ана Гајсел која је у Пешти у кући запољска ул. бр. 38, имала приватну месарицу одговарала је у суботу пред чланом кварта за преступ санитетских закона. Један радник који је јео телеће месо из касанице г-ђе Гајсел јоболоо је, те је тај случај пријавио кварту. Кварт је предузео претрес у Гајсelloвој радњи те утврдило да се свету продаје псеће месо под телеће. Месо је конфисковано, а касаница је затворена. Судија је питао оптужену: Како сте могли тако што страшно чинити? Не осећате ли грижу савести, што сте људима за скупе паре продавали псеће месо? Ви сте такође сирота жена, па како сте могли баш према сиротињи да будете тако немилосрдни? — Ја сам невинна, одговорила је оптужена. — Како можете тако што рећи? Ви тек не можете порицати да сте продавали псеће месо? — То не поричем, али ја нисам знала да је то месо псеће. Ја сам месо купила од Ханзе Киша, и мислила сам да је телеће. — Пустите Ханзу Киша већ једанпут на миру! То сте име немислили. Човек са таким именом не живи у Новој Пешти нити га у опште има. — Ви га нисте добро потражили. — Видите за вас је све једно; ви нећете умаћи својој касни. Привлајте на посетку од кога сте купили месо. — Ја кажем вам од Ханзе Киша — Да тај Ханза Киш није случајно Јулије Јариш? Ја сам на пр. добио више писама која сумњиче створдерског помоћника Јулија Јариша, да се он бави стално продајом псећег меса и да од тог живи. Можда сте и ви од њега узимали месо? — Нисам.

Судија је осудио оптужену на највећу казну од 400 круна, или ако не плати казну, на двадесет дана затвора.

В р е м е

Према телеграфском извештају од 9 октобра може се очекивати променљиво и хладније време, на много места киша.

Брзојави „Застави“.

Стигли 26 септембра.

Прилико у Руоки.

Петроград. У дворском парку у Гачини ухапшен је један револуционар, који је имао код себе бомбу. Рекао је, да се вове Бонц, иначе није хтео ништа кавати. Под јаким стражом одведен је у Петропавловску тврђаву.

Пут Фрање Јосифа у Праг.

Праг. Аустро угарски владар Фрања Јосиф по свој прилици ићи ће у Праг месеца децембра и тамо ће провести Божићне правнике. Ако у децембру буду на окупу делегације, онда ће ићи тек у јануару.

Т р г о в и н а.

БУДИМПЕШТА, 8. окт. 1906. (Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 12 кр. 80 п. до 13 кр. 30 п.
Раж средње каквоће 12 кр. 60 п. до 12 кр. 80 п.
Јечам за храну 12 кр. 50 пот. до 13 кр. 20 пот.
Јечам за кување пива — кр. — п. до — кр. — п.
Зоб прве каквоће 14 кр. 60 п. до 14 кр. 70 п.
Зоб средње каквоће 13 кр. 80 п. до 14 кр. — п.
Кукуруз домаћи 12 кр. 70 пот. до 12 кр. 90 п.

Т е р м и н и

Жито за октобар 14 кр. 34 п. до 14 кр. 36 п.
Жито за април 1907. 14 кр. 92 п. до 14 кр. 94 п.
Раж за октобар 12 кр. 84 п. до 12 кр. 88 пот.
Раж за април 1907. 13 кр. 22 п. до 13 кр. 24 п.
Кукуруз за мај 1907. г. 10 кр. 14 п. до 10 кр. 16 п.
Реница за август 24 кр. 80 пот. до 25 кр. — пот.
Све од 100 кила.

ЈОРГАНЕ И МАДРАЦЕ
Израђујем постојно, лепо, укусно, модерно, а све по најумеренијој цени.
Зорка Милићева,
I. српска радница Јоргана
I. 1198 7—20 Житна пијаца бр. 3.

Нова радња готових

одела

Панте Спашња у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36. добила је огроман избор најмодернијег и најјефтинијег немског одећа за мушке, женске и децу.

Цене ниске и утврђене.

I. 1225 10—

СПЕЦИЈАЛСКА ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО

М. Петковић

Илџија

потребује два солидна млађа помоћника који су већ у енгрос радњи сервирали.

Ступање одма. I 1363 3—3

I-на српска намекорвачка радња у ВРШЦУ.
КО ТРЕБА леп и јефтин ламонити споменик крст или пирамиду неж купи само код Србина
Светислава Кешанског у ВРШЦУ.
Израда слова вештачка.
I. 1233 9—80